

Obrázek Tatarského mužíka (z archivu SVČ Sluníčko – autorka Romana Dlouhá)

Hrad Kozlov – sídlo Tatarského mužíka

O Tatařinovi na Kozlově

Kdysi dávno, za vlády Václava I., se dostal do severních Čech tatarský zvěd, neboli jazyk. Po skončení tatarských nájezdů do Evropy tu zůstal a usídlil se v lesích blízko Lomnice nad Popelkou. Ve skalní jeskyni – rozbořeném hradu – si zbudoval menší obytnou místnost. Zbytky hradeb mu dodávaly pocit bezpečí proti všem, kdo by se na něj chtěl vypravit. Živil se především přepadáváním kupců, kteří jeli do Lomnice se zbožím na jarmark nebo se vraceli z jarmarku s tučným obnosem v měšci. Košovská kupecká cesta byla tou nejlepší obživou. Ozbrojen byl vždy pouze sekyrou a kopím, ale když někoho přepadl většinou přepadenému nezbyly ani kalhoty. Ve své jeskyni měl prý velkou bohatství, které tam za těch několik let své působnosti nastřádal, nakradl, nahamonil, naskrblil a nahromadil.

Ednoho dne však přepadl a okradl kupce až z Prahy. Když ten se na rynku v Lomnici o tom rozkřikl, řekli si konečně místní sedláci, kupci i obecní radové, že s tím Tatařinem už musejí něco udělat. Rozhodli se pro malou lest. Řekli si, že nejlépe ho chytí, když pojedou ukrytí ve voze naloženém kupeckými potřebami. Nemýlili se až na jednu věc. Když ten vůz jel okolo místa, kde byli kupci nejčastěji přepadáváni, opravdu se na ně vyřítíl Tatařin. Jenže byl zřejmě cvičený v mnoha bojích, kterými prošel, a proto sedláky ukryté ve voze přeci jenom přemohl a oloupil.

o už občané nevydrželi a rozhodli se pro další pokus o jeho polapení. Naplánovali to hned na večer po tom přepadení. Vydali se vyzbrojení lopatami, krumpáči, motykami a vidlemi. Došli až před polorozbořenou hradní bránu a před ní vykopali jámu. Tu zakryli chvojím. Po té začali před hradem dělat velký rámus. Tatařin, nic netušící, se probral a nahonem se oblékl do zbroje, vzal si do jedné ruky sekyru a do druhé kopí a vyšel ven. Ačkoli se říká, že Tatařin vidí i ve tmě jako kočky, rozespálý lupič přehlédl chvojí před branou a spadl do nachystané jámy. Občané se hned vrhli k díře a mlátili ho do hlavy.

o vytažení ho uvrhli do obecní šatlavy, kde strávil několik týdnů než pro něj přijela královská stráž. Ti ho pod vedením lomnického starosty předvedli před krále Václava I. Ten pak Lomnici nad Popelkou, za tak úctyhodné chování, povýšil na město a do znaku jí přiznal: Tatarského mužíka, v jedné ruce se sekyrou v druhé s kopím, stojícího na chvojí.

o Tatarově smrti v Pražském vězení bylo prý občas slyšet od zříceniny nárek muže, který jakoby někam spadnul. Lidé se toho zvuku báli a proto pobíhali zbytek hradu tak, aby tam nikdo nemohl nikam spadnout. Po této události, když se dlouho žádný zvuk nezval, lidé postupně zapomínali a přestávali si o Tatarovi povídat.

ak nyní vypadá znak Lomnice nad Popelkou?

a červeném štítě stojí na zlatém trojvrší doleva kráčející ozbrojenec v otevřené přilbě a brnění stříbrné barvy s halapartnou v levici před sebou a s pozvednutou sekyrou v pravici, zbraně jsou rovněž stříbrné se zlatými násadami.

jak k němu Lomnice přišla dle oficiálních závěrů?

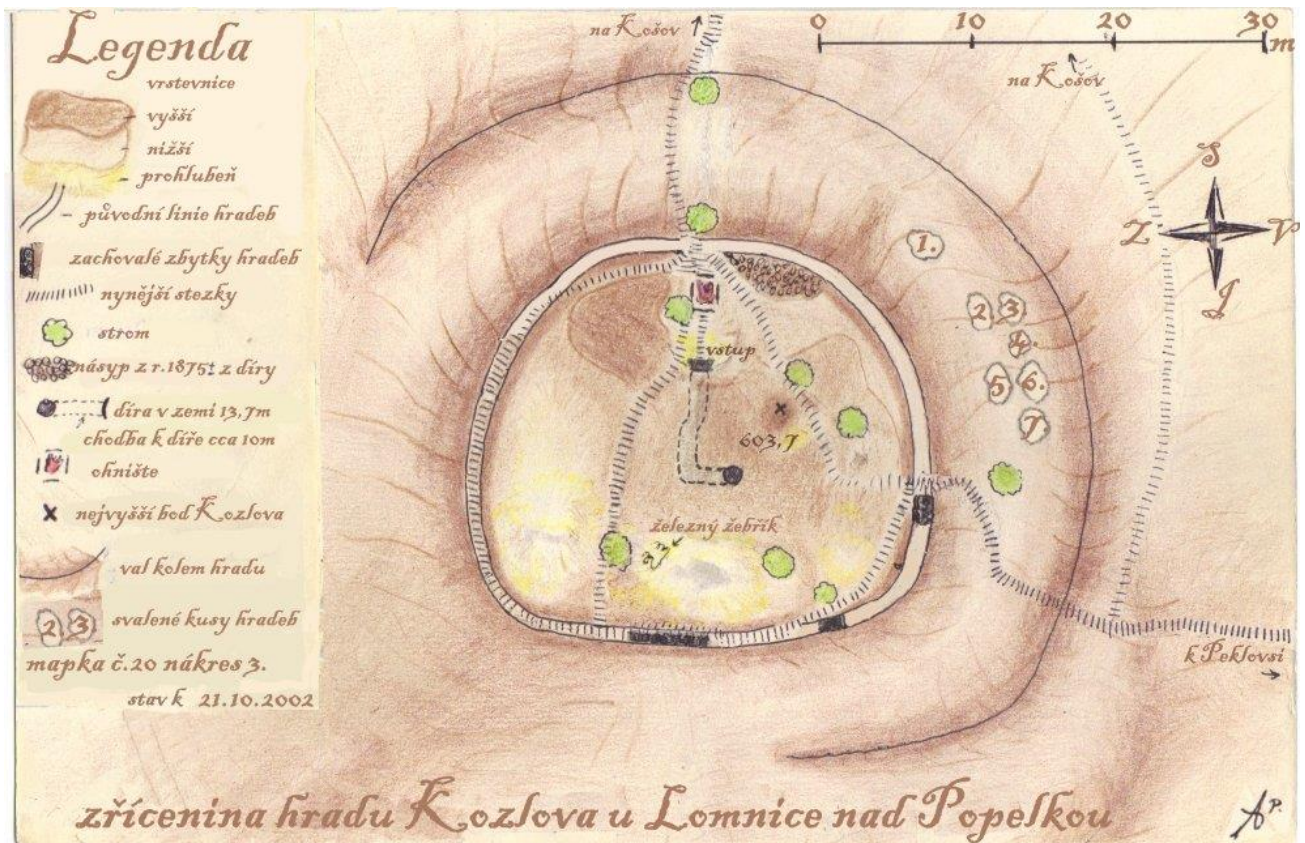
ěsto získalo znak z erbu pánů Košíků z Lomnice, jenž jim byl pravděpodobně udělen králem Václavem I. za chycení zvěda u nedalekého Kozlova. V průběhu staletí se vzhled i výtvarné pojetí znaku měnilo až k nepoznání a vzniklo mnoho podob. Např. místo klobouku se objevila přilba, hůl byla vyměněna za halapartnu a v pravici se časem objevila sekera, ale zase zmizela tobołka neboli brašna za pasem. Nejasností panují také v určení národnosti zvěda. Všeobecně se soudí, že se jednalo o zvěda tatarského původu, ale historik Milan Mysliveček zastává názor, že nešlo o Tatara, ale příslušníka nějaké etnické skupiny pravděpodobně cikánského původu, kteří pod vlivem nastalých zmatků vyvolaných expanzí Tatarů, se k nám v této době dostali. Pokud by tato teorie byla pravdivá, jednalo by se o první zprávu o přítomnosti cikánů ve střední Evropě. Faktem však zůstává, že městský znak Lomnice nad Popelkou má jeden z nejstarších písemných dokladů své existence v rámci měst celých severovýchodních Čech.

Text: pověsti

4.12. 2003 - Milan Novotný, z lidového vyprávění; ofic. str. města Lomnice n/Pop.

Současnost hradu Kozlov – zřícenina.

Udravím vás všechny dobrodruhy
dnešní doby. Vím, že toužíte najít
můj poklad. Znáte i mé sídlo - hrad
Kozlov. Jsem loupeživý rytíř a
nemel jsem život jednoduchý. Ani
pro vás nebude snadné poklad najít.

Ale budete-li spolu komunikovat a
pomáhat si - poklad najdete. Preji
vám úspěšné plnění úkolu.

A možná se i někdy potkáme.

Loupeživý rytíř z Kozlova